

Robert Kłaczyński

Kraków, 01.04.25.

31 526 Kraków,

Kielecka 9/118

500 38 28 37

Recenzja Rozprawy Doktorskiej

Informacje podstawowe:

Autor recenzji: dr hab. Robert Kłaczyński prof. UKEN

Miejsce i data wykonania recenzji: Kraków, 01.04.25.

Tytuł recenzowanej pracy doktorskiej:

Finansowanie sektora szkolnictwa wyższego w polityce Polski w latach 2010 – 2023: casus Uniwersytetu Zielonogórskiego (ss. 290)

Ośrodek przeprowadzający proces doktoryzowania:

Uniwersytet Zielonogórski

Rada Dyscypliny Naukowej Nauki o Polityce i Administracji

Al. Wojska Polskiego 69,

65 – 762 Zielona Góra

Autor pracy doktorskiej:

mgr inż. Katarzyna Łasińska

Promotor Pracy doktorskiej:

dr hab inż. Piotr Kwiatkiewicz prof. UAM

Układ i konstrukcja pracy doktorskiej, wstępne uwagi merytoryczne

Układ i konstrukcję pracy doktorskiej należy uznać za prawidłowy, sprzyjające analizie problemów badawczych w pracy doktorskiej autorstwa Pani mgr inż. Katarzyny Łasińskiej podjętych. Nie zwalnia to jednak recenzenta od uwag krytycznych. Wśród nich należy wymienić brak silnie zarysowanego rozdziału teoretycznego z nakreśloną metodologią badań charakterystyczną dla dyscypliny nauk o polityce i administracji (te ujęte zostały we wstępie pracy: s. 9 – 13 co osłabia ale tylko do pewnego stopniu uwagę sformułowaną powyżej przez

recenzenta ale jej nie eliminuje), niezbyt czytelny podział numeryczny podrozdziałów (np. 1.1.2 itd.). Brak za to uwag ze strony recenzenta do samego podziału rozprawy doktorskiej na pięć rozdziałów tematycznych wraz z pierwszym rozdziałem ujmującym w swojej treści kwestie natury historycznej, wprowadzającym tym samym do tematu rozprawy doktorskiej co może stanowić do pewnego stopnia substytut rozdziału teoretycznego.

Rozdział pierwszy pracy Kontekst Polityki Państwa w Zakresie Finansowania Szkolnictwa Wyższego omawia problemy związane z przeglądem historii szkolnictwa wyższego w Polsce zaczynając od II RP (konkretnie od 1933 roku) na czasach współczesnych kończąc. Autorka powinna przy tym w znacznie szerszym stopniu niż to zrobiła odnieść się do przyczyn wyboru takiej a nie innej cezury czasowej. **Rozdział drugi pracy Specyfika Funkcjonowania Uczelni Wyższych** wydaje się pod względem konstrukcji (choć nie bez uwag) oraz treści znacznie ciekawszym, dojrzalszym a przede wszystkim więcej wnoszącym do analizy przedmiotu badań naukowych niż miało to miejsce w przypadku rozdziału pierwszego. Autorka sprawnie porusza się w zagadnieniach umiejętnie dopasowując te ostatnie do tytułów kolejnych podrozdziałów pracy doktorskiej. Podobne odczucia recenzent posiada w stosunku do **rozdziału trzeciego rozprawy doktorskiej Mechanizmy Dystrybucji i Zarządzania Środkami Finansowymi** jak również rozdziału czwartego pracy **Casus Uniwersytetu Zielonogórskiego** choć w tym ostatnim przypadku tytuł rozdziału mógłby być sformułowany znacznie lepiej i mniej felietonistycznie. Rozdział piąty **Wnioski i Rekomendacje** stanowi podsumowanie prowadzonych przez Panią mgr inż. Katarzynę Łasińską badań naukowych w określonej temacie rozprawy doktorskiej materii. W tym ostatni przypadku, zdaniem recenzenta celowym rozwiązaniem, które powinno być przyjęte przez autorkę powinno być dookreślenie czego przywołane wnioski i rekomendacje dotyczą (tego dowiadujemy się dopiero z treści rozdziału, wyraźny jest więc brak sygnalizacji w tytule). Nie mniej jednak wnioski, oceny oraz konkluzje w rozdziale piątym zawarte należy uznać za słuszne. Zbudowane są one na solidnych fundamentach mających wymiar pewnej interdyscyplinarności (nauki o polityce i administracji, nauki prawne, nauki ekonomiczne). Recenzent docenia w tym punkcie recenzji wiedzę autorki oraz pewną swobodę w poruszaniu się po trudnym gruncie jakim jest kompleksowa ocena stanu finansów szkolnictwa wyższego na konkretnym jak ma to miejsce w rozprawie doktorskim przykładzie.

Pewne zastrzeżenia wzbudza sformułowana hipoteza głosząca, iż: „zmiany w polityce finansowej w Polsce w latach 2010 – 2023, w tym wprowadzenie ustawy 2.0 oraz wpływ pandemii Covid – 19, miały istotny wpływ na efektywność i rozwój uczelni wyższych oraz ich

rolę w rozwoju regionalnym” (s. 8 -9). Hipoteza nie może być oczywistością, musi być nowa i sprawdzalna, pojęciowo jasna oraz niesprzeczna wewnętrznie. Analizując poruszoną w tej części recenzji kwestię oceny hipotezy należy stwierdzić, iż nie jest ona sprzeczna wewnętrznie oraz jest sprawdzalna a także jasna. Trudno jednak nie odnieść wrażenia, iż nie jest nowa i że nie jest oczywistością. Hipoteza powinna mieć w sobie wewnętrzny znak zapytania a takiego tutaj nie ma. Z drugiej jednak strony trudno nie zauważyć, iż w nauce reprezentującej szeroko definiowany obszar euroatlantycki zachodzi zjawisko odchodzenia od niektórych utartych schematów w tym również zmniejszenie nacisku na kwestie teoretyczne prac naukowo – badawczych na rzecz ich wymiaru praktycznego. Recenzent należy do tego kręgu naukowców, którzy w pewnym stopniu akceptują taki stan rzeczy, opowiadając się przy tym za wzmocnieniem praktycznego wymiaru prac zarówno doktorskich jak również habilitacyjnych. W końcu nauka nie jest sama dla siebie ale ma służyć praktycznemu zastosowaniu o czym niestety często się w ramach polskich dyskusji o przyszłości szkolnictwa wyższego zapomina lub też używa jako pustego sloganu rzuconego w przestrzeń akademickiej dysputy. Stąd też, zgodnie z utartym formalizmem recenzent jest niejako zobligowany do powyższych uwag wobec Doktorantki aczkolwiek co ponownie podkreśla zgodnie z nowym trendem zwraca znacznie większą uwagę na stronę praktyczną stworzonego przez Panią mgr inż. Katarzynę Łasińską dzieła. A ta ostatnia, według opinii recenzenta broni się dobrze.

Cieszy również odpowiednie zakreszenie ram czasowych pracy (szkoda że nie zrobiono tego w pierwszym rozdziale – zob. początek recenzji). Zostały one dookreślone we wstępie rozprawy doktorskiej wraz z odpowiednim przybliżeniem celowości takiego a nie innego ujęcia cezurę czasowej. Recenzent pracy ocenia to w sposób jednoznacznie pozytywny.

Pracę uzupełnia cenny, bowiem dobrze zrealizowany materiał ikonograficzny w postaci tabel, rysunków, wykresów, których zastosowanie jak również umiejscowienie w konkretnej narracji nie wzbudza negatywnych uwag.

Reasumując Układ i Konstrukcję pracy należy uznać za w miarę logiczny, spójny odpowiadający w poprawnym stopniu warsztatowi badacza na tym etapie rozwoju naukowego. Recenzent formułuje również w tym miejscu opinię, iż dobór użytych środków, narzędzi jak również mechanizmów warsztatowych powinno się uznać za zadawalający choć na poziomie dostatecznym na co ma wpływ zbyt słabe zdaniem tegoż odniesienie się do metod badawczych (zostało to już uwypuklone przez recenzenta we wcześniejszej części recenzji). Bardzo dobrze za to zostały nakreślone możliwości i ograniczenia związane z problematyką obszaru badań naukowych co niestety nie jest zbyt częstą domeną prac doktorskich powstających w ostatnich

latach za co należą się doktorantce słowa uznania. Doktorant (co wiadomo z dostarczonego w imieniu właściwej rady dyscypliny życiorysu naukowego) jest praktykiem co wpływa na jakość pracy i znajduje przełożenie w jej treści w tym również układzie oraz konstrukcji pracy doktorskiej. Determinuje to w sposób oczywisty pozytywną ocenę pracy, zmniejszając przy tym wydźwięk wskazanych we wcześniejszej części recenzji błędów oraz zaniechań warsztatowych.

Ocena treści rozprawy doktorskiej

W opinii recenzenta rozprawy doktorskiej istotnym, żeby nie powiedzieć kluczowym wymiennikiem oceny treści pracy jest zapoznanie się z jego strony z obszarem badań naukowych określonym przez doktorantkę, istotą poruszanych problemów oraz ich analizie, które to wszystkie autorka rozprawy doktorskiej zawarła we wstępie swojego dzieła: „Zagadnienia finansowania sektora szkolnictwa wyższego w Polsce jest niezwykle istotne z perspektywy polityki państwa jak i zarządzania instytucjami edukacyjnymi. Jego zakres podmiotowy mieści się w obszarze polityk publicznych, które obejmują zespół działań podejmowanych przez organy państwowe mających na celu rozwiązanie problemów społecznych, gospodarczych oraz innych istotnych kwestii wpływających na życie obywateli. W kontekście szkolnictwa wyższego, polityki te koncentrują się na zapewnieniu dostępności edukacji akademickiej, dbałości o jej jakość, a także wsparcia badań naukowych i innowacji” (op. cit., s. 5). Polityka oświatowa państwa jest niezwykle istotna w kształtowaniu nowych pokoleń w podejmowaniu działań (soft) ze strony państwa w obszarze odpowiedniej kreacji postaw obywatelskich. Zagadnienia poruszane w pracy przez autorkę są dobrze, dodać wypada logicznie i sensownie co do meritum omówione. Recenzent nie wnosi uwag krytycznych w tej części recenzji. Na uwagę zasługują dojrzałe w formie i treści przemyślenia autorki co do braku jasnych, klarownych form finansowania szkolnictwa wyższego, zmieniających się reguł w obrębie permanentnych problemów związanych z wysokością nakładów na szeroko definiowaną polską naukę. Stan niestabilności, niedofinansowania nie tylko wpływa na poziom polskiego szkolnictwa wyższego (niemalże we wszystkich formach działań do których jest ono powołane) ale również na jego postępującą dekonstrukcję. Odpowiedzialność za to spada na rządzących. Elity polityczne naszego państwa nie są zainteresowane podnoszeniem nakładów na szkolnictwo wyższe uważając te ostatnie jako specyficzny „nawis socjalny” wymagający finansowania. Przez pracę autorki wybrzmiewa obawa, żal, który nie jest aż tak mocno

sformułowany jak zrobił to recenzent w tej części recenzji ale wystarczająco dobrze sprecyzowany i określony co należy poczytać za atut pracy świadczący o jej naukowości.

Sama praca jest udanym podsumowaniem badań przeprowadzonych przez Panią mgr inż. Katarzynę Łasińską. Wnioski, oceny, podsumowania są logiczne, spójne, sensowne artykułowane w konkretnym celu (celach) nie zaś po to aby dopełnić li tylko i wyłącznie przedmiotu prowadzonej narracji. Niewielkie ilości błędów ortograficznych oraz stylistycznych nie wpływają na sumaryczną ocenę dzieła autorstwa Pani mgr inż. Katarzyny Łasińskiej. Główny cel pracy jakim było przybliżenie badań w analizowanym przez autorkę obszarze badawczym został (mimo pewnych zastrzeżeń ze strony recenzenta) zrealizowany. Biorąc pod uwagę powyższe, zwłaszcza spójny tok narracji, bardzo dobrą (co zasługuje na podkreślenie ale również nie dziwi biorąc pod uwagę wieloletnią praktykę w zarządzaniu instytucjami oświatowymi) orientację w trudnym (w każdym wymiarze prowadzonych badań) obszarze tematycznym należy przychylić się do opinii o pracy wnoszącej cenny wkład w rozwój badań. Dobry wybór problemów w pracy poruszanych, niezłe dopasowanie narzędzi badawczych (choć zbyt powierzchownie opisanych – zob. wstępne uwagi recenzenta) wpływa w sposób istotny na ostateczną ocenę oraz formułowane przez recenzenta wnioski. ***Rozprawa doktorska po dokonaniu niezbędnych zmian w układzie i konstrukcji pracy, oraz dostosowaniu się do uwag recenzenta (jak mniemam również innych recenzentów) nadaje się do druku.*** Brak jest bowiem pozycji wydawniczych obejmującej obszarem niezwykle istotny problem polskiego szkolnictwa wyższego jakim jest jego finansowanie. I to nie tylko w ujęciu jego niedostatecznej wysokości ale również archaicznego, nie przystającego do czasów współczesnych systemu rozdziału środków. Świadczą choćby o tym kolejne ewaluacje, do których nie dochodzi, lub dochodzi częściowo! zaś stopień ich nieprzejrzystości zarówno w formie, treści jak również ocenie zakrawa niemalże na parodię czyniąc z nauki polskiej wdzięczny temat do dykteryjek, memów.

Konkluzja ostateczna

Pracę Doktorantki należy ocenić pozytywnie. Doktorantka wypełniła w stopniu dobrym ciążące na niej obowiązki związane z realizacją przyjętych we wstępie założeń. Nie może wzbudzać więc zdziwienia przedstawiona w tej części recenzji konkluzja głosząca, iż recenzent wnioskuje o przekazanie rozprawy doktorskiej do dalszego toku procedowania.

Robert Kłaczyński